

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра логопедії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІН інституту
фізичної культури

_____ Михайло ЛЯННОЙ

«30» серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
У СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта (016.01 Логопедія)

Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта (Логопедія)

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією ІН інституту фізичної
культури

«30» серпня 2024 р.

Голова

Людмила МОРОЗ, к.п. н., доцент

Суми - 2024

Розробник: Олена ЛАСТОЧКІНА, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри логопедії

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри логопедії
Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Анатолій КРАВЧЕНКО, к.пед.н., професор

Опис навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		-й	
Семестр			
Загальна кількість годин – 90		1-й	-й
		Лекції	
		20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		48 год.	год.
		Консультації:	
	2 год.	год.	
	Вид контролю: залік		

Опис навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3.	бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		-й	
Семестр			
Загальна кількість годин – 90.		1-й	2-й
		Лекції	
		4 год.	- год.
		Практичні, семінарські	

		4 год.	год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		96 - год.	год.
		Консультації:	
		0 - год.	год.
		Вид контролю: залік	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни **ОК-12 – «Основи наукових досліджень»** є надання студентам необхідного обсягу знань у галузі організації наукових досліджень, підготовка їх до самостійного виконання наукової роботи, ознайомлення з формами звітів, методикою підготовки доповідей, наукових статей, курсових та дипломних робіт.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Для ефективного вивчення навчальної дисципліни важливим є попереднє опанування дисциплінами природничо-гуманітарного циклу на рівні загальної середньої освіти. Бажаним для реалізації розуміння міждисциплінарності є організація паралельного вивчення наступних навчальних дисциплін: «Спеціальна педагогіка», «Спеціальна психологія», «Патологічна анатомія та фізіологія», «Соціологія», «Інформаційно-комунікативні та технічні засоби корекційного навчання» тощо.

Вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень в корекційній освіті» передбачає формування в студентів наступних фахових компетентностей:

Інтегральної компетентності: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної освіти (логопедії) і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей:

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших прояві недоброчесності.

Спеціальних компетентностей:

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Результати навчання за дисципліною:

РН-1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН-2 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти, логопедії.

РН-17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РН-18. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. При виконанні практичних робіт студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
82 - 89	Студент знає і вільно відтворює вивчену інформацію, може привести приклади їх застосування в практичній діяльності. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна та аргументована.

	При виконанні практичних робіт студент може виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна.
74 - 81	Студент знає і може самостійно аналізувати та систематизувати отриману інформацію, наводити приклади її застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно обґрунтувати її. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим. При виконанні практичних робіт студент може самостійно виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки.
64 - 73	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.
60 - 63	Значну частину опанованого навчального матеріалу студент репродуктивно презентує на середньому та нижче середнього рівнях, з допомогою викладача може виправляти значну кількість суттєвих помилок. При виконанні практичних робіт студент може вирішувати найпростіші типові завдання за зразком (інструкцією), але з помилками; робить висновки, однак, мету роботи достатньою мірою не розуміє.
35-59	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями: студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу. У відповіді цілком відсутня самостійність.
1 - 34	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу або відсутня, або відповідає елементарному рівню розпізнавання та (або несвідомого) відтворення окремих фактів, елементів тематичного змісту про об'єкти, системи навколишнього світу тощо; самостійно виконувати запропоновані завдання та формулювати висновки не може.

Розподіл балів

Поточний контроль у 2-му семестрі (залік)							Разом	Сума
РОЗДІЛ 1		РОЗДІЛ 2		РОЗДІЛ 3			70 балів (аудиторна робота)	100
T1 2 год.	T2 2 год.	T3 2 год.	T4 2 год.	T5 6 год.	T6 4 год.	T7 2 год.		
6	6	6	6	30	10	6		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
Виконання реферативних доповідей за матеріалами тем №1-7								

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

3. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: поточне теоретичне опитування, презентаційні матеріали за результатами виконання завдань; реферат, есе (самостійна робота).

4. Програма навчальної дисципліни

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАУКИ, ЯК ГАЛУЗІ ЛЮДСЬКОГО ПІЗНАННЯ

Тема 1.1. Наука - продуктивна сила розвитку суспільства

1. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності.
2. Понятійний апарат, зміст та класифікація наук.
3. Організація наукової діяльності в Україні.

Тема 1.2. Наукові дослідження - шлях до розв'язання проблем методики

1. Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення.
2. Науково-дослідницька діяльність студентів..
3. Вибір теми та реалізація наукового дослідження
4. Ефективність наукових досліджень.

Розділ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 2.1. Основи методології науково-дослідної роботи

1. Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень.
2. Методи та техніка наукових досліджень.
3. Методи емпіричного дослідження.
4. Методи досліджень на емпіричному та теоретичному рівнях.

Тема 2.2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень.
2. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі.
3. Техніка роботи зі спеціальною літературою.

Розділ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 3.1. Курсова, бакалаврська, магістерська роботи: написання, оформлення, захист

1. Загальні положення.
2. Курсова і дипломна роботи.
3. Етапи роботи над дослідженням та оформленням курсової, бакалаврської та магістерської робіт.
4. Захист бакалаврської роботи.
5. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.

Тема 3.2. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.

2. Наукова монографія, наукова стаття, теза доповіді.
3. Реферат, доповідь, виступ.
4. Методика підготовки та оформлення публікацій до видання.
5. Форми звітності при науковому дослідженні.

Тема 3.3. Антикорупція і академічна доброчесність в освітньому процесі СумДПУ імені А.С.Макаренка.

1. Доброчесність у вищій освіті: її суть та роль ЗВО в її розвитку. Шляхи розбудови доброчесності в СумДПУ імені А.С.Макаренка. Корупція як загроза доброчесності в ЗВО.
2. Поняття плагіату та академічного плагіату. 2. Академічний плагіат: причини та наслідки. Поради для студентів для уникнення плагіату.
3. Вплив студентства на освітнє середовище: права та обов'язки студентства; студентське самоврядування; участь студентів у процесі забезпечення якості освіти.

7. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин													
	Денна форма						Заочна форма							
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі						
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам. роб.		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам. роб.		
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАУКИ, ЯК ГАЛУЗІ ЛЮДСЬКОГО ПІЗНАННЯ														
Тема 1.1. Наука - продуктивна сила розвитку суспільства	9	2	2	--	--	5	10	0,5	0,5			10		
Тема 1.2. Наукові дослідження - шлях до розв'язання проблем методики	9	2	2	--	--	5	11							10
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ														
Тема 2.1. Основи методології науково-дослідної роботи	11	2	2	--	2	5	11	0,5	0,5			10		
Тема 2.2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	9	2	2	--	--	5	10							10
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ														
Тема 3.1. Курсова, бакалаврська, магістерська роботи: написання, оформлення, захист	22	6	6	--	--	10	26	1	1			26		
Тема 3.2. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	18	4	4	--	--	10	22							20
Тема 3.3. Антикорупція і академічна доброчесність в освітньому процесі СумДПУ імені А.С.Макаренка.	12	2	2			8	10							10
Усього годин	90	20	20	--	2	48	90	2	2	--	-	96		

8. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1.1. Наука - продуктивна сила розвитку суспільства	2	0,5
2.	Тема 1.2. Наукові дослідження - шлях до розв'язання проблем методики	2	
3.	Тема 2.1. Основи методології науково-дослідної роботи	2	0,5
4.	Тема 2.2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	2	
5.	Тема 3.1. Курсова, бакалаврська, магістерська роботи: написання, оформлення, захист	6	1
6.	Тема 3.2. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	4	1
7.	Тема 3.3. Антикорупція і академічна доброчесність в освітньому процесі СумДПУ імені А.С.Макаренка.	2	
Разом		20	2

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Белуха М.Т. Основи наукових досліджень / М.Т.Белуха. – К.: Вища шк., 1997. – 271 с.
2. Венецкий И.Г. Теория вероятностей и математическая статистика / И.Г.Венецкий, Г.С.Кильдишев. – М.: Статистика, 1975. – 264 с.
3. Доблаев Л.П. Психологические основы работы над книгой / Л.П.Доблаев. – М.: Книга, 1970. – 72 с.
4. Зельдович Я.Б. Элементы прикладной математики / Я.Б.Зельдович, А.Д.Мышкинс. – М.: , 1965.
5. Капица ПЛ. Эксперимент, теория, практика / ПЛ. Капица. – М.: Наука, 1977. – 420 с.
6. Налимов В.В. Теория эксперимента / В.В.Налимов. – М.: Наука, 1971. – 218 с.

7. Пустыльник Е.И. Статистические методы анализа и обработки наблюдений / Е.И. Пустыльник. – М.: Наука, 1968. – 270 с.
8. Рачков ПЛ. Науковедение / ПЛ.Рачков. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1974. – 242 с.
9. Сиденко В.М. Основы научных исследований / В.М.Сиденко, И.М.Грушко. – Харьков: Вища шк., 1979. – 200 с.
10. Чкалова О.Н. Основы научных исследований / О.Н.Чкалова. – К.: Вища шк., 1978. – 120 с.

Додаткові:

1. Алабужем П.М. Теория подобия и размерностей. Моделирование / П.М.Алабужем, В.Б.Геронимус, М.И.Минкевич и др. – М.: Высш. шк., 1968. – 320 с.
2. Блехман И.И. Прикладная математика: предмет, логика, особенности подхода / И.И.Блехман, А.Д.Мышкин, А.Г.Пановка. – К.: Наук, думка, 1976. – 270 с.
3. Вентцель Е.С. Теория вероятностей / Е.С.Вентцель. – М.: Наука, 1969. – 432 с.
4. Галушко В.Г. Вероятностно-статистические методы на автотранспорте / В.Г.Галушко. – К.: Вища шк., 1976. – 232 с.
5. Гнеденко Б.В. Курс теории вероятностей / Б.В.Гнеденко. – М.: Наука, 1969. – 400 с.
6. Драйпер Н. Прикладной регрессионный анализ / Н.Драйпер, Г.Смит. – М.: Статистика, 1973. – 210 с.
7. Ермаков С.М. Курс статистического моделирования / С.М.Ермаков, ГЛ.Михайлов. – М.: Наука, 1976. – 168 с.
8. Румшинский Л.З. Математическая обработка результатов эксперимента / Л.З.Румшинский. – М.: Наука, 1971. – 192 с.

Інформаційні ресурси:

1. Закон України. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
2. Закон України. Про інформацію діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. Закон України. Про науково-технічну інформацію. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.
4. Закон України. Про наукову та науково-технічну діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
5. Закон України. Про освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/paran1235#n1235>.
6. Закон України. Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/284-14>.
7. Закон України. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>.